№ 11. 1863.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Zaturdag 24 Januarij.

E. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

Editie, van vrijdag avond 8 ure.

Middelburg 23 januarij.

Zoo als in de zitting van dingsdag bepaald was heeft de eerste kamer gisteren het wetsontwerp tot den aanleg van een kanaal door Holland op zijn smalst en de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee in behandeling genomen.

Heden is het wetsontwerp **aangenomen** met 24 tegen 12 stemmen. Het verslag der zitting van gisteren vindt men in dit nommer.

De werkzaamheden van de zitting van dingsdag waren van ondergeschikt belang en bepaalden zich grootendeels tot het aan de orde stellen van verschillende wetsontwerpen.

Het behoort tot de schoone karaktertrekken van een volk, dat het zijne groote mannen weet te waarderen en behoefte gevoelt, om hunne nagedachtenis door gedenkteekenen of standbeelden levendig te houden. Die beelden toch zijn de vertegenwoordigers van grootsche feiten uit 's lands geschiedenis, of zij stellen de geniën voor, die oorzaak waren van reuzenstappen op het gebied van kunsten en wetenschappen, van weldadigen en beschavenden invloed op het volk uitgeoefend.

Maar, door al te kwistig gedenkteekenen of standbeelden op te rigten, zou ongetwijfeld de waarde daarvan weldra zeer verminderen. Daarom kenne men ze slechts toe aan die mannen, wier daden of kunstgewrochten het onloochenbare kenmerk dragen, van den toets te kunnen doorstaan van het onbevangen en scherp oordeel der nakomelingschap, aan die mannen, welke tot de geschiedenis behooren en door haar vereeuwigd worden.

Deze gedachte komt ons voor den geest nu wij schier alom kommissiën zien vormen om mede te werken tot oprigting van een gedenkteeken voor den hertog van Saksen-Weimar. En wanneer we nu naar aanleiding daarvan eens een vlugtigen blik slaan op het leven van den doorluchtigen afgestorvene, dan trekken voorzeker uitstekende krijgsmansdaden onze aandacht tot zich, en dwingen ons tot de erkentenis, dat in sommige daarvan het genie van den veldheer doorstraalt, terwijl zij allen getuigen van den dapperen, voortvarenden, stouten maar tevens beleidvollen aanvoerder. Deze daden kunnen doen vermoeden, dat daar iets groots zou zijn geboren kunnen worden, wanneer de gelegenheid zich had opgedaan tot ruimeren en meer zelfstandigen werkkring op hooger standpunt. Het is genoegzaam bekend, dat wanneer de prins van Oranje (koning Willem II) overeenkomstig de bevelen van den hertog van Wellington, den opperbevelhebber van het engelsch-nederlandsche leger, Quatre-Bras had verlaten, de veldtogt van 1815 eene geheel andere wending zou genomen hebben. De prins, te regt het gewigt van dit punt erkennende, besloot het met zijne zwakke krijgsmagt hardnekkig te verdedigen. Dit besluit was hem gemakkelijk gemaakt doordien een der nederlandsche divisie-generaals, de Perponcher, reeds tegen het bekomen bevel van den britschen veldheer aan zijne divisie bevolen had naar Quatre-Bras op te rukken in plaats van haar bij Nivelles bijeen te trekken. De hertog van Saksen-Weimar, kommandant van een der beide brigades van de divisie Perponcher, was evenwel dit bevel van zijn divisie-generaal voorgekomen en op eigen gezag van Jemappes naar Quatre-Bras getrokken, bij deze gelegenheid tot zijne officieren zeggende: „mijne heeren, ik ben geheel zonder bevelen, maar ik heb nooit gehoord, dat men een veldtogt opent met een terugtogt; wij zullen daarom te Quatre-Bras stand houden." De eer van het strategische belang van Quatre-Bras ingezien en de roem van het pruissische leger bij Ligny voor een geheelen ondergang behoed te hebben, komen derhalve ten deele ook den hertog toe; in allen gevalle is dit feit een overtuigend bewijs van zijn juisten veldheersblik. Tijdens den belgischen opstand, zoo op de Citadel van Antwerpen als bij het leger te velde, hebben zijne handelingen als divisie-generaal steeds getoond, dat hij meer was dan een gewoon aanvoerder, en deden zij hem dan ook eene groote populariteit bij het nederlandsche leger en zelfs bij het nederlandsche volk verwerven.

Om kort te gaan, een ieder zal genoegzaam met de verdiensten van den hertog jegens het vaderland bekend zijn, om te kunnen oordeelen in hoe verre zij de oprigting van een monument ter zijner nagedachtenis wettigen. Wij voor ons willen daaraan gaarne onze goedkeuring schenken.

Maar — men vergunne ons de vraag — van waar die laauwheid en onverschilligheid dan van de nederlandsche natie ten aanzien van de nagedachtenis van andere veel uitstekender, veel beroemder en meer tot de geschiedenis behoorende mannen, zoo als prins Maurits, de groote hervormer en leermeester der krijgskunst, de bevestiger van onze onafhankelijkheid; zoo als prins Frederik Hendrik, de vermaarde stededwinger; zoo als prins Willem III, de koning van Engeland, de beschermer en redder van de vrijheid van Europa? En dan zwijgen wij nog van zoo vele andere geleerden, staatsmannen, vlootvoogden, ook van de Perponcher, waaraan een goed deel toekomt van den goeden uitslag van den veldtogt van 1815.

Wil men dus in Nederland *standbeelden* oprigten voor beroemde landzaten, dan moet men onzes inziens beginnen met die voor de drie genoemde stadhouders, wier daden nog heden ten dage, door de pen van de grootste geschiedschrijvers vereeuwigd, bij de geheele beschaafde wereld bewondering verwekken.

Naar aanleiding eener missive van het burgerlijk armbestuur, heeft de gemeenteraad in zijne zitting van heden middag besloten tot het verleenen van een krediet van f 25,000 ten einde, hangende de bestaande kwestie tusschen de gemeente en gedeputeerde staten waarin de koninklijke beslissing is ingeroepen, de betaling kunne plaats hebben aan de leveranciers en anderen, welke van het bestuur der godshuizen over het jaar 1862 te vorderen hebben; en voorts tot het toestaan eener som van f 7,400 ten behoeve der huiszittende armen.

Ten gevolge van het bedanken van den heer J. N. van Eek, benoemd tot tweeden hulponderwijzer aan de school A, voor gewoon en meer uitgebreid lager onderwijs in deze gemeente, is als zoodanig met algemeene stemmen benoemd de heer K. E. Schelt, hulponderwijzer te Breda.

De beslissing op een adres van den heer P. Verhoeven, om bij sluiting zijner school eene jaarlijksche gratifikatie te mogen ontvangen, is aangehouden.

Onder dankzegging is van den waagmeester ontvangen een koperen gildepenning van de balanskinderen, welke op de oudheidskamer zal worden nedergelegd.

Eene nadere missive van den heer B. A. Fokker, ten opzigte van het eigendomsregt van boomen en grond in de lijnbaan, is met de andere daarmede in verband staande stukken gesteld in handen der kommissie ad hoc.

Allerwege schijnt de storm der laatste dagen weder veel schade te hebben aangerigt.

De telegraaflijnen hebben over het algemeen en voornamelijk tusschen Amsterdam en Rotterdam veel storing gehad. Van daar dat wij eergisteren en gisteren ook hier de depeches uit Amsterdam verscheidene uren later dan gewoonlijk ontvingen, waardoor de uitgifte van ons Bulletin vertraagd werd.

Naar wij vernemen is te Westkapelle de hoeveelheid krammat enz., welke in de vorige maand weggeslagen doch weder grootendeels vernieuwd was, nu weder bijna geheel vernield. Het verlies van grond, dat in de vorige maand omstreeks 2000 kub. el bedroeg, is thans weder belangrijk vermeerderd. Er zijn echter maatregelen genomen om verder grondverlies te voorkomen.

* Uit Zierikzee schrijft men ons: „Op 19 tot 22 januarij woedde er alhier een storm uit het westen, waarbij in den namiddag van den 20 de vloed nog hooger steeg dan in de vorige maand. De golven stonden op en sloegen op de meeste plaatsen over de dijkskruinen van ons eiland. Overal is groote schade aan de dijken aangerigt, welker herstelling duizenden vordert. Bij Borrendamme berokkende het overloopen van golven eene afschuiving der binnenglooijing. De steiger te Zijpe en de hoofden onzer haven zijn mede zeer geteisterd."

De 1e Bathpolder in Zuid-Beveland heeft nog al veel schade bekomen. Door tijdige hulp is een doorbraak van den dijk, waarvan het bovendeel is weggeslagen, voorkomen.

Aan de haven te Bath werd woensdag middag aan de suatiesluis van den Reigersbergschen polder een zuiger ontdekt, waardoor het water door den dijk in de vest liep. Deze zuiger is aan de binnenzijde gestopt en het gevaar was door vereende inspanning spoedig geweken.

Te Bergen op Zoom moesten de bewoners van sommige straten en kaden tegen het water eene schuilplaats op hunne zolders zoeken. De stadspolder en de nieuw ingedijkte polder aan de schorren stonden beide blank en hadden groote schade geleden.

In den nacht van dingsdag op woensdag zijn te Rotterdam de kaden en straten der buitenstad weder onder water gezet, doch bij den snellen afloop van het water was de gestremde kommunikatie reeds 's morgens ten 8 ure weder hersteld.

Te Scheveningen is de houten warande aan de noordzijde van den koepel van Bellevue gewaaid en van het gemeentebadhuis stukken zink, pannen enz. De visschers werden met hunne pinken tegen de duinen geworpen. Zes pinken waren nog in zee; men is zeer bekommerd omtrent hun lot.

Uit Kampen meldt men dat de polder Mastenbroek is ingeloopen, zoo dat bij het aanhouden van den storm IJsselmuiden spoedig onder water zou zijn gezet. Het Kamper-eiland was ook gedeeltelijk onder geloopen.

Eene stoom-spinnerij fabriek te Enschedé, welke door den brand in mei jl. was vernield, doch thans weder onder dak was gebragt, is door den hevigen wind ingestort.

Te Nieuwediep was men zeer beducht voor de schepen welke nog in de Noordzee konden zijn. Een gerucht wil dat er bij Petten een of twee zijn gestrand.

De stoomboot Telegraaf, die voor Dordrecht wilde ankeren, brak hare ketting en moest doorstoomen. De boot van Zierikzee bleef den nacht voor Willemsdorp ten anker. Dordrecht had veel van het water te lijden en de passage was er een poos gestremd.

Te Nijmegen is maandag avond een man in de rivier gewaaid en verdronken.

Te 's Hage zijn eenige boomen ontworteld en de tenten in het Bosch hebben veel geleden.

---

* Uit Utrecht schrijft men ons van 21 dezer:

„Werd hier vroeger wel eens geklaagd, dat de utrechtsche dames des winters, buiten de maandelijksche Nutslezingen, weinig gelegenheid hadden tot het bijwonen van openlijke voordragten over letterkundige of historische onderwerpen; — in den laatsten tijd wordt die klagt niet meer gehoord Nu eens kondigden mannen als Busken Huet en Ten Kate elk eene reeks van litterarische voorlezingen aan, die zij met algemeene toejuiching volbragten; dan weder vereenigden zich sommigen onzer uitstekendste letterkundigen, om aan Utrechts beschaafd publiek de vruchten hunner geestesgaven meê te deelen, en een Beets, een van Oosterzee c. a. traden als sprekers op voor eene talrijke en belangstellende schare. Ook in dezen winter is hier aan lezingen geen gebrek. Om niet te spreken van die, welke door het natuurkundig genootschap en andere inrigtingen worden aangeboden, noemen wij alleen de zeven „letterkundige avondstonden," door prof. Brill gegeven, en de reeks van aesthetisch-litterarische voordragten, waarop de heer Hisgen — die aan onze hoogeschool de betrekking vervult van lector in de hoogduitsche taal- en letterkunde — zijn hoorders onthaalt. Over de eerste zullen wij weinig zeggen. Prof. Brill brengt met zijne duistere en in wonderlijke vormen gehulde improvisatiën, — naar welker eigenlijk onderwerp men vaak, na afloop der rede, nog zoekt zonder te kunnen vinden, — zijn gehoor nog minder in verrukking dan vroeger. Het is waarlijk te betreuren dat een man van zulk een beminnelijk en achtenswaardig karakter en zóó begaafd als de hoogleeraar Brill, niet meer takt heeft, om de litterarische ontwikkeling zijner stadgenooten te leiden en te bevorderen.

„Geheel anders is het met den heer Hisgen, die, na den 9 december ll. zijne eerste voordragt te hebben gehouden, gisteren avond andermaal voor ons optrad. Het onderwerp, dat hij in zijne verschillende voorlezingen ontwikkelen wil, zijn Duitschlands twee grootste dichters, Goethe en Schiller. Eene zeer uitvoerige inleiding toonde den aard en het wezen der poëzie, hare verschillende rigtingen en soorten aan. Op de objektieve poëzie, waarin de werkelijkheid dichterlijk opgevat en tot poëzie verheven wordt, werd gewezen, even als op de subjektieve, waarin de dichter zich boven het reëele verheft, ons door eene ideale wereld rondvoert, en den stempel zijner eigene persoonlijkheid krachtig op de voortbrengselen van zijn genie drukt. De eerste rigting wordt door Goethe, de tweede door Schiller vertegenwoordigd.

Om ons beide dichters in hunne onsterfelijke waarde te doen kennen, zou de spreker ons de ontwikkeling van hun genie in de verschillende perioden van hun dichterleven schetsen. Bij Goethe onderscheidde hij drie zulke perioden, waarvan de eerste met het jaar 1785 eindigt, de tweede met de italiaansche reis aanvangt en door Schillers dood (in 1804) besloten wordt, de derde Goethes overige levensjaren inneemt. Het tweede tijdperk wordt door het begin van de zamenwerking der beide dichters in tweeën verdeeld. — Bij Schiller werden even zoo drie perioden aangewezen, waarvan de tweede, met de voltooijing van den Don Carlos beginnende, het wetenschappelijke tijdperk van des dichters leven mag heeten, terwijl de derde, waarin hij zijne hoogste ontwikkeling bereikte, die is van zijne zamenwerking met Goethe.

„Gisteren avond sloeg de heer Hisgen een blik op Goethes eerste periode, die zijner natuurpoëzie. Een beknopt maar helder overzigt van 's dichters leven gedurende deze jaren, van de personen die den krachtigsten invloed op hem uitoefenden, van de liefdesbetrekkingen, waaraan wij vele zijner schoonste lyrische gedichten te danken hebben, — ging vooraf aan eene beschouwing van het kenmerkende zijner natuurpoëzie. Die poëzie, aan Goethes jeugd zoo bijzonder eigen, was geheel natuurlijk en ongedwongen; de dichter zong omdat hij zingen moest, gelijk de vogel in het woud. Zij naderde hierdoor min of meer tot het volkslied, en was geschikt om in den mond des volks voort te leven. Maar vooral was het vermogen des dichters verbazend, om alles, ook zich zelven, geheel objektief te beschouwen en weêr te geven.

„Noch door liederen, door vaderlandsliefde ingeboezemd of aan het vaderland gewijd, noch door deskriptieve poëzie heeft Goethe in deze periode zich onderscheiden. Maar hij gaf elken indruk, dien zijn rijk en ontvankelijk gemoed ontving, terug in zijne zangen. Van daar ook dat zijne onstandvastigheid in de liefde — een gebrek dat in Goethe als mensch niet te verschoonen is — hem als dichter niet geschaad heeft, maar integendeel voordeelig is geweest.

„Met een zeer juisten smaak koos de heer Hisgen uit den rijken schat van Goethes gedichten in deze periode een aantal, die hij op eene goede, levendige wijze voordroeg. Hij voegde er telkens zoo veel aanmerkingen en ophelderingen bij, als noodig waren om het geheel regt te verstaan en te waarderen. Hij toonde in alles volkomen voor zijne taak be-

rekend te zijn, en met regt aan zijne lezingen den naam, niet alleen van litterarische, maar ook van aesthetische voordragten te hebben gegeven. Met verlangen wordt door velen zijne derde voorlezing te gemoet gezien."

---

* Het boek van den heer Colenzo, bisschop van Natal, waarin hij het onhistorisch karakter aanwijst van de zes eerste bijbelboeken — onlangs door ons met een enkel woord besproken naar aanleiding van een artikel door den heer P. Bruijn in den Spectator geplaatst — is, blijkens een berigt voorkomende in Le lien, een gewoonlijk goed onderrigt protestantsch weekblad, in Engeland met veel graagte gekocht. Er waren in december ll. reeds 10,000 exemplaren van in omloop. De anglikaansche geestelijkheid, door Colenzo zoo hevig te vervolgen, werkt het meest de verspreiding van zijn boek in de hand. *Ieder wil het nu zien en lezen.*

Met de werkzaamheden aan den staatsspoorweg Breda-Tilburg gaat men goed vooruit, zoo zelfs dat men dien met junij e. k. voor het publiek verkeer zal kunnen openstellen. Zijn wij wel onderrigt, dan zal die openstelling geschieden op 17 junij e. k. den verjaardag van H. M. de koningin.

De brug ten behoeve van de staatsspoorweglijn Breda-Moerdijk over de rivier de Mark nabij het Nieuwveer is thans *geheel voltooid.*

Een bij het bestuur der Peninsular and Oriental company te Londen ontvangen telegram meldt, dat uit het wrak der onlangs verongelukte postpakketboot Colombo al de kisten met brieven en verder de gansche lading met duikerstoestellen boven gebragt en gered zijn. (*Staatscourant.*)

De heer Bergé, hoogleeraar in de scheikunde te Brussel, heeft in eene zijner jongste lessen den oorsprong besproken van de steenolie (petroleum), zoomede de voordeelen, die zij voor de verlichting aanbiedt. Daar het gebruik dezer olie allengs menigvuldiger wordt, zullen onze lezers met belangstelling een verslag lezen van hetgeen de heer Bergé daaromtrent heeft gezegd. Hij deed in den aanhef zijner rede uitkomen, dat men de steenolie sedert langen tijd kende. Plutarchus heeft deze olie reeds vermeld; de perzen en birmanen maken daarvan sedert vele eeuwen gebruik, ten einde *licht te verkrijgen; de steenolie is voor den khan van Baku* eene bron van inkomsten geweest. welke hem jaarlijks 200,000 franks opleverde. Deze olie werd ook gevonden in Calabrië, Modena, Sicilië, enz. In 1694 verkregen Eccle Hamock en Portlock een oktrooi voor eene bewerking, die hen in staat stelde om hars, teer en delfstoffelijke olie te verkrijgen. In 1791 distilleerde men voor het eerst de olie, ten einde haar te zuiveren. In 1801 ontdekte men in Parma eene bron, rijk genoeg om de hoeveelheid olie te leveren, die noodig was voor de verlichting van de stad Genua.

Spallanzani maakt melding van bronnen van steenolie in het hertogdom Modena; een russisch schrijver, met name Martinovisch, spreekt van bronnen in het Carpatisch-gebergte.

In het indisch koningrijk Ava worden de steenoliebronnen *sedert vele eeuwen* geëxploiteerd. In 1845 hielden Seligne en Johard zich bezig met de zuivering der delfstoffelijke oliën en wenschte ze voor de verlichting te gebruiken.

De steenolie is dus geen nieuw produkt en evenwel heeft de ontdekking in Amerika een diepen indruk gemaakt, omdat de amerikaansche bronnen *zeer veel opleveren en in staat zijn* om de wereld te voorzien.

De ontdekking van deze laatste bronnen heeft aanleiding gegeven tot den aanleg van verscheidene nieuwe spoorwegen. De Atlantische, de Great-Western en de Erie spoorwegen en verscheidene takken van den Canadaschen spoorweg zijn daaraan hun bestaan verschuldigd.

De opbrengst der olie wordt telken jare grooter.

In 1859	leverde	Philadelphia	alleen	325	vaten	op.
„ 1860	„	„	„	21,793	„	„
„ 1661	„	„	„	134,929	„	„

In januarij 1862 heeft deze staat 30,000 vaten opgeleverd, zoo dat naar deze laatste verhouding de opbrengst jaarlijks 360,000 vaten zou bedragen. Doch de uitkomst heeft deze *verwachting overtroffen en men schat de opbrengst op een* millioen vaten, ter waarde van ongeveer 250,000,000 fr. Bij deze uitkomst is het niet vreemd dat de amerikanen in geestdrift dat produkt wonder-olie noemen. Virginië, Pensylvanie, Kentucky, Ohio, Canada, Tenessee, Maryland, Georgië zijn de staten welke de meeste steenolie voortbrengen. De uitgestrektheid gronds waar zij wordt gevonden is aanzienlijk.

Na de geschiedenis van de steenolie te hebben uiteengezet en het gewigt te hebben doen uitkomen van de amerikaansche bronnen, deelde de hoogleeraar Bergé mede op welke wijze deze olie wordt gezuiverd.

De oorspronkelijke steenolie is niet gelijksoortig; sommige hoeveelheden zijn gemakkelijk, andere zeer moeijelijk te zuiveren. De oorspronkelijke olie bevat organische stoffen, zout*water, sulfureten, zwavelwaterstofgas,* aarde en benzine, het ontplofbaar element dezer olie. De zuivering van de olie heeft ten doel, om al deze stoffen te verwijderen.

De hoogleeraar beschreef vervolgens de inrigting van amerikaansche lampen en deed opmerken dat men getracht heeft lampen te vervaardigen *van een ander model, doch dat deze* namaaksels zeer slecht zijn en gevaarlijk kunnen worden. In al de amerikaansche lampen heeft de buitenlucht vrijen toegang tot de inwendige ruimte der lamp.

Omtrent de besparing, die het gebruik van steenolie mogelijk maakt, heeft de heer B. proeven genomen, welke tot den volgenden uitslag hebben geleid: Eene lamp met raapolie gevuld op 72 duim en eene met steenolie voorzien op 75 duim van den lichtmeter geplaatst, werpen daarop even donkere schaduwen; het licht geven der eerste staat dus tot dat der laatste als 100 tot 109. Het verbruik van de raapolie bedroeg gedurende 2 uren 65 wigtjes en dat van de steenolie 38 wigtjes, d. i. per uur 32,5 wigtjes raapolie a 1,37 franks het ℔ of $4\frac{4}{10}$ centimes en 19 wigtjes steenolie a 95 centimes het ℔ of $1\frac{4}{10}$ centimes.

Nadat men 2 uren proeven had genomen nam het licht van de lamp met raapolie gevuld af, terwijl de lamp met steenolie gevuld het zelfde lichtvermogen behield. Na den zelfden tijd gebrand te hebben was de verhouding van het lichtvermogen als van 100 tot 133.

De bezuiniging die dus voortspruit uit het bezigen dezer olie is zoo aanzienlijk, dat het wel der moeite waardig is de aandacht daarop te vestigen. Terwijl toch eene lamp 4 centimes raapolie per uur verbrandt, verbruikt eene zoogenaamde amerikaansche lamp, die even sterk licht geeft, slechts $1\frac{1}{4}$ centime delfstoffelijke olie in het zelfde tijdsverloop hetgeen derhalve eene bezuiniging geeft van 57 pct.

Ten slotte heeft de heer Bergé, de vraag behandeld of het gebruik dezer olie zoo gevaarlijk is als door velen wordt beweerd. Hij heeft zich daarbij niet vergenoegd met het uiten van een persoonlijk gevoelen, maar hij heeft door afdoende bewijzen, door beslissende proefnemingen aangetoond, dat de steenolie, mits behoorlijk gezuiverd, niet het minste gevaar voor ontploffing oplevert.

Het is ons onmogelijk al de proeven te beschrijven, welke voor het overgroot getal toehoorders zijn genomen, daarom moeten wij ons bepalen tot de vermelding van de belangrijkste. De hoogleeraar heeft steenolie op eene plank gegoten en *vervolgens aangestoken; hij heeft* daarop *gelijke proef* met raapolie genomen en bevonden, dat de laatste het hout meer deed verkolen dan de amerikaansche olie. Brandende pitten wierp hij in fleschen met steenolie gevuld, doch er had geene ontploffing plaats; de olie heeft niet gebrand; zelfs olie tot 90 graden verwarmd is niet ontvlamd. Men heeft zich zeer verontrust over het gevaar, dat ontstaan kan door het toevallig omverwerpen van eene lamp; maar dit gevaar is even groot bij eene lamp met raapolie gevuld. Ten einde dit proefondervindelijk te bewijzen heeft de hoogleeraar verscheidene amerikaansche lampen een el omhoog geworpen, doch niet het minste ongeval heeft daarbij plaats gehad; sommige zijn door den val uitgegaan, andere zijn blijven branden zonder ontploffing en zonder begin van brand te veroorzaken. Deze *reeks proefnemingen waren hoogst* belangrijk, want zij logenstraft de beweringen van velen, die op grond van vooroordeelen het gebruik van de amerikaansche lampen verwerpen.

De hoogleeraar besloot deze belangrijke voordragt met te wijzen op de gewigtige rol, die de scheikunde in den tegenwoordigen tijd vervult. (*Indépendance belge.*)

Benoemingen en besluiten.

LEGER. Op verzoek pensioen verleend, ten bedrage van f 1800 's jaars, aan Zr. Ms. adjudant in buitengewone dienst, den titulairen schout bij nacht S. R van Franck, ter zake van langdurige dienst.

REGTERLIJKE MAGT. Benoemd tot deurwaarder bij het provinciaal geregtshof in Zeeland de heer A. M. van Heuven, *thans deurwaarder bij het kantongeregt alhier.*

DIJK- EN POLDERBESTUREN. Benoemd tot dijkgraaf van den polder Breede Watering bewesten Yerseke de heer W. A. de Laat de Kanter; tot dijkgraaf in het bestuur van den polder Willem III, onder de gemeenten Boschkapelle, Stoppeldijk en Zaamslag, de heer J. J. Fercken, met ontheffing van het bepaalde ten aanzien van gelijktijdige waarneming dier betrekking met die van beheerder van den Nieuw Othenepolder; en tot gezworen de heer J. Mel.

BELASTINGEN ENZ. Op verzoek eervol ontslag verleend aan den heer F. J. van Goor, uit zijne betrekking van provincialen direkteur der direkte belastingen, in- en uitgaande regten en akcijnsen in Limburg, behoudens aanspraak op pensioen, en met dankbetuiging voor zijne langdurige aan den lande bewezen diensten.

TELEGRAFIE. Op verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend aan den met verlof hier te lande aanwezigen ingenieur der goevernements-telegrafen in Nederlandsch Indië J. Groll, met toekenning van pensioen.

Marine en leger.

* Zr. Ms. stoomfregat Zeeland zal heden middag uit de haven van Vlissingen naar de reede vertrekken. Den 25 zal het fregat de reis naar de Middellandsche zee vervolgen.

De état-major is zamengesteld als volgt: Kapitein ter zee G. Fabius, kommandant; kapitein-luitenant ter zee C. J. Damme, 1e officier; luitenants ter zee 1e klasse F. M. Parker Verboom en F. H. P. van Alphen; officier van gezondheid 1e klasse F. W. I. Meijer; officier van administratie 1e klasse M. J. Duvelaer van Campen; kapitein der mariniers 1e klasse H. de Haan Hugenholtz; luitenants ter zee 2e klasse A. J. A. Kellner, jhr. J. A. Roëll, A. baron Callot d'Escury en I. C. Eck; officier van gezondheid 2e klasse H. L. Reeder, idem 3e klasse J. F. Manikus; officier machinist H. Hardes; 2e luitenant der mariniers W. L. G. J. F. Cramer von Baumgarten; adelborsten 1e klasse H. A. Schipper, R. D. Crommelin, J. W. F. ridder Huijssen van Kattendijke, J. Dalen, H. G. Hildebrandt, H. G. van Steyn en J. Fichet; scheepsklerken J. A. H. Huart, F. W. Merbottein, W. C. Margadant en Fabius.

— Bij het departement van marine is een berigt ontvangen van den luitenant ter zee 1e klasse A. W. de Ruijter van Steveninck, kommanderende Zr. Ms. schroefstoomschip Cornelis Dirks, waaruit blijkt dat dit schip in den namiddag van den 6 dezer in de baai van Porto Grande (St. Vincent) is ten anker gekomen: bestaande het voornemen om na een oponthoud van ongeveer vier dagen aldaar, de reis verder langs de westkust van Afrika en vervolgens naar de West-Indiën voort te zetten.

— Voorts een berigt van den kapitein-luitenant ter zee H. Kemper, kommanderende Zr. Ms. korvet Prins Maurits der Nederlanden, dat die bodem den 10 december jl. te Rio de Janeiro is aangekomen en bij den 23 dier maand zijne reize naar Oost-Indië zou voortzetten. (*Staatscourant.*)

— Door Z. M. is eene organisatie gebragt in de formatie van het wapen der artillerie, voor zoo veel de magazijnmeesters daarvan betreft, waarbij o. a. is bepaald, dat de betrekking is opgeheven en vervallen van 1en luitenant-magazijnmeester der artillerie van de 3e klasse te Veere. (*Arnh. courant.*)

— De gemeentebesturen alwaar dienstdoende schutterijen aanwezig zijn, hebben van wege den minister van binnenlandsche zaken eene aanschrijving ontvangen, houdende mededeeling der voorwaarden, waarop uit 's rijks magazijnen aan de dienstdoende schutterijen zullen worden verstrekt getrokken geweren, thans in het algemeen bij het leger ingevoerd, om daarvan gebruik te maken bij de oefeningen in het schieten naar de schijf, alsmede sabels naar het nieuw model.

De geweren zouden binnen de gestelde grens van $\frac{1}{4}$ of $\frac{1}{5}$ van het geweerdragend personeel worden verstrekt, en de voorwaarden bestaan hierin: 1. Dat de in gebruik gegeven getrokken geweren, op vordering van wege het depôt van oorlog, onverwijld in bekwamen staat wederom in 's rijks magazijnen der artillerie worden ingeleverd. 2. Dat deze wapenen niet in bewaring van het personeel der schutterijen worden gelaten, maar, na iedere oefening, in de wapenkamers der korpsen worden opgelegd zoo spoedig mogelijk behoorlijk schoon gemaakt en, zoo noodig, door eenen bekwamen geweermaker hersteld. 3. Dat de kommanderende officieren zich verantwoordelijk stellen voor het goede onderhoud dezer wapenen. 4. Dat de getrokken geweren een of twee maal 's jaars door een officier en een kontroleur der wapeninspektie, ten koste van de gemeenten worden nagezien en de uitslag van het onderzoek aan het departement van oorlog worde medegedeeld.

Regtszaken.

De arrondissements-regtbank te Haarlem heeft ter teregtzitting van dingsdag een testament vernietigd, op grond dat daarin niet uitdrukkelijk was vermeld, dat de voorlezing en afvraging, bedoeld bij art. 986, alinea 3, B. W., door den notaris waren geschied. De zinsnede, waarin van deze voorlezing en afvraging *melding gemaakt was,* luidde aldus: „en heeft zij (de testatrice) na voorlezing en afvraging in tegenwoordigheid van dezelve (de getuigen) verklaard" enz. Het openbaar ministerie had gekonkludeerd tot ontzegging van den ingestelden eisch, die voor den eischer was toegelicht en verdedigd door den advokaat mr. van Hoogstraten. De legatarissen hadden zich aan 's regters oordeel gerefereerd.

Gemengde berigten.

De verkooping van schilderijen, teekeningen en andere kunstvoorwerpen van prins Anatole Demidoff, te Parijs, waarvan wij in ons nommer van jl. zaturdag melding maakten, heeft in het geheel 776,904 franks opgebragt.

— De beroemde engelsche schrijver Charles Dickens heeft in het hôtel der engelsche ambassade te *Parijs* eene voorlezing gehouden. De voornaamste aldaar aanwezige engelschen, benevens vele fransche letterkundigen en leden van de académie française, waren daarbij tegenwoordig. In een gesprek met den heer Jules Sandeau vraagde Dickens hoeveel de „Mariana" hem wel had opgebragt en de fransche schrijver gaf ten antwoord, dat hij zeer tevreden was, daar hij ongeveer 4000 franks had ontvangen, waarop Dickens zijne verwondering te kennen gaf en zeide, dat men hem in Engeland voor zoodanig werk stellig 5000 p. st. zou hebben betaald.

— Volgens geruchten, te Parijs in omloop, heeft een zeer aanzienlijke en rijke rus aanzoek gedaan om de hand der gevierde zangeres Adeline Patti.

— Volgens officiële tabellen betreffende het lager onderwijs *in Frankrijk,* zouden 5,380,000 kinderen de scholen behooren te bezoeken. Van deze ontvangen echter 1,940,000 kinderen volstrekt geen schoolonderrigt en de overige 3,440,000 kinderen gaan dooreen genomen slechts vier maanden 's jaars school.

— Jl. zondag is het dak van de kerk te Locarno in het Kanton Tessino, onder een massa *sneeuw ingestort; hierdoor* zijn 45 vrouwen en 1 man gedood, 6 vrouwen zijn later aan de ontvangen wonden overleden en nog 8 andere zijn zwaar gekwetst. Naar men zegt zijn op St. Gothard 23 personen onder eene sneeuwlawine bedolven.

— De Rheinischer Kurier, die tot de demokratische bladen gerekend wordt, heeft met ophef en verontwaardiging gewag gemaakt van het feit, dat aan de onlangs te Wiesbaden gehouden hertogelijke hazenjagt, op hoog bevel deelgenomen is door een groot aantal manschappen, behoorende tot de nassausche linietroepen. Het dagblad van Wiesbaden ontkent dit feit en verzekert, dat genoemde manschappen, even als zij herhaaldelijk iedere week geheel vrijwillig en gaarne als figuranten in den schouwburg optreden, thans ook vrijwillig en gaarne bij de bewuste *hazenjagt dienst* hebben gedaan als drijvers.

— In het begin dezer week hebben de heeren Julien Seraijs en co. eigenaars van het nieuw aangelegd oesterpark, ten noordoosten van het gemeente-badhuis te Scheveningen, aan de koninklijke familie en den burgemeester te 's Hage de eerste engelsche oesters ten geschenke gezonden.

Verkoopingen en aanbestedingen.

Eergisteren heeft het bestuur der godshuizen alhier goedgekeurd de op 29 december jl. gehouden aanbesteding van het bouwen van een nieuw gasthuis op het Noordplein alhier, met inbegrip van alle daartoe vereischt wordende materialen en gereedschappen. Het werk is gegund aan den laagsten inschrijver den heer P. W. Schrauwen, te Montfoort, voor eene som van f 72,669.

— Aan het ministerie van binnenlandsche zaken heeft gisteren door de kommissie voor de staatspoorwegen de aanbesteding plaats gehad van het maken eener sluiswachterswoning te Hansweert, waarvoor vier biljetten zijn ingekomen. De minste inschrijver was de heer Klerk, te Kruiningen voor f 3,415.

Thermometerstand.

21 jan. 's av. 11 u. 41 gr.
22 „ 's morg. 7 u. 44 „ 's midd. 1 u. 47 „ 's av. 11 u. 48 gr.
23 „ 's morg. 7 u. 46 „ 's midd. 1 u. 50 gr.

Staten generaal.

EERSTE KAMER.

In de zitting van donderdag is in de eerste plaats goedgekeurd de ampliatie van artikel 9 van het reglement van orde, waarin thans bepaald is, dat de ambtenaren ter griffie op voordragt der huishoudelijke kommissie door de kamer worden benoemd. Over de bedoeling van dit voorstel had eene korte woordenwisseling tusschen de heeren Cremers en van Beeck Vollenhoven plaats.

Vervolgens kwam in behandeling de vraag of het rapport op het adres van den gemeenteraad van Vledder en de daarop ontvangen inlichtingen nadere behandeling eischte. De heer van Sasse van Ysselt trok zijn voorstel in om die stukken nogmaals te stellen in handen van de kommissie voor de petitiën. De heer van Rhemen stelde voor die stukken te stellen in handen eener nieuwe kommissie. De heeren van Eysinga, Boreel en Cremers waren van meening dat de zaak genoegzaam was toegelicht en dat men kon overgaan tot de orde van den dag. De heeren Tonckens en van Nispen van Pannerden bestreden dat gevoelen. Ten slotte werd het voorstel van den heer van Rhemen aangenomen met 23 tegen 12 stemmen en de stukken gesteld in handen van de heeren Cost Jordens, van Nispen van Pannerden en van Beeck Vollenhoven.

Daarna was aan de orde de beraadslaging over het ontwerp van wet betreffende het kanaal door Holland op zijn smalst en de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee.

Vele sprekers hebben voor en tegen het woord gevoerd, maar geene enkele redevoering was van veel belang, hetgeen van zelf spreekt, nadat een onderwerp zoo veelzijdig is beschouwd. Als bestrijders traden op de heeren Michiels van Kessenich, van Rhemen, Schimmelpenninck van der Oije, van Eysinga en Cremers, terwijl het ontwerp verdedigd werd door de heeren Blankenheim, van der Heim van Duijvendijke, van Beeck Vollenhoven en Fransen van de Putte.

De bestrijders hadden in de eerste plaats bezwaar tegen de zamenkoppeling der twee werken, waardoor pressie op de kamer werd uitgeoefend. De heeren Michiels van Kessenich, Schimmelpenninck van der Oije en van Rhemen bestreden vooral de uitvoerbaarheid. Geen deskundige had daaromtrent eenige verzekering gegeven. De ramingen waren hoogst onzeker en de staat zou tusschen beiden moeten komen, als de koncessionaris te kort schoot. De heer Schimmelpenninck van der Oije wees op de jongste stormen en meende, dat alleen de havenhoofden het dubbele zouden kosten. Ook zou Amsterdam geene havenstad, maar eene binnenstad worden door afsluiting van het IJ. Zij gaven de voorkeur aan de verbetering van het Noord-Hollandsch kanaal. Amsterdam zou niet gebaat worden, maar men zou eene proefneming doen en in dien tusschentijd zou de handel verloopen. Bij deze technische en financiële bezwaren achtte de heer Michiels van Kessenich de kontrôle in geen geval verzekerd en vroeg, wie verantwoordelijk zou zijn voor de uitvoering.

De heer van Eysinga had gewenscht dat het eerste amendement van den heer van Bosse ware aangenomen, want dan had men met den aanleg der haven een proef kunnennemen.

De heer Cremers achtte het vrij onverschillig langs welke havens de handel ging en men had nu reeds drie goede, namelijk het Nieuwediep, Dordrecht en Vlissingen. Het zou er mede gaan als met de poorten van Kampen.

De heer van Andringa de Kempenaer verklaarde voor de wet te zullen stemmen, want door de langere behandeling der zaak waren zijne bezwaren gedeeltelijk verdwenen. Hij had intusschen groot bezwaar in de afsluiting van het IJ, in het belang der binnenschipperij. Hij beschouwde het verderfelijk voor Amsterdam, dat het werk op deze wijze werd uitgevoerd en hij drukte de hoop uit men zich niet bedrogen zou zien. Hij begrijpt niet waarom men één millioen voor verdedigingswerken voor Amsterdam besteedde en niets voor den weg naar Rotterdam. Hij betreurde ook dat die laatste stad niets had bijgedragen en meende dat de staat te veel op zijne schouders laadde. Spreker protesteerde tegen de pressie die op de kamer was uitgeoefend, als of zij de aanneming niet zou durven weigeren. Hij gaf in zijne rede het bewijs dat hij vrij was van elke pressie, want blijkens die rede sprak hij tegen het ontwerp en verklaarde voor te zullen stemmen.

De voorstanders van dit wetsontwerp deden uitkomen, dat het hier niet gold een lokaal belang, maar dat handel en scheepvaart onze grootste bron van welvaart waren. De werken waren niet ongelijksoortig en de zamenkoppeling was dus geen bezwaar. De uitvoerbaarheid werd door geen enkel deskundige betwist, ook niet door den heer van Diggelen, al verschilde men over de middelen van uitvoering. De financiële bezwaren waren ongegrond, want men had voor zich de rapporten van deskundigen en de berekeningen van den koncessionaris. De heer van Beeck Vollenhoven deed uitkomen, dat de verbetering van het Noord-Hollandsch kanaal niet zou baten, met het oog op de stoombootvaart; deze rigtte zich thans naar Rotterdam, en elk uur meer afstand veroorzaakte groote kosten. Tegenover de bezwaren van de binnenschipperij bij de afsluiting van Pampus stond het voordeel dat men een bevaarbaar kanaal zou vinden en niet meer vast raken op de droogten van het westelijk IJ.

De heer Fransen van de Putte wees op het financiëel belang van den staat, ook wat betreft het verkeer op de spoorwegen, dat gevoed moest worden door betere toegangen naar zee. Wij beleven een tijd van financiëlen voorspoed en daarom kan men nu dergelijke werken ondernemen. Het was van het grootste belang den handel in staat te stellen met de vreemden te konkurreren. Spreker had echter gewenscht, dat de staat de kosten van sluiswerken op zich had genomen. De heer van der Heim van Duijvendijke betreurde, terwijl men in het belang van den handel de wet met kracht ondersteunde, dat men voor den amsterdamschen waterweg eene koncessie had verleend, want hij had meestal gezien dat die wijze van uitvoeren van groote werken tot mislukking leidde. Al de sprekers beriepen zich op de ingekomen adressen, ten betooge dat het algemeen belang de aanneming der wet vordert.

BUITENLAND.

Algemeen overzigt.

Men verzekert dat de hertog van Saksen-Coburg-Gotha eindelijk besloten heeft om den griekschen troon te aanvaarden onder eenige waarborgen van de zijde der beschermende mogendheden. De diplomatie en het publiek zijn echter reeds te dikwijls ten opzigte der verschillende kandidaten voor den ledigen zetel van koning Otto misleid geworden, dan dat ook dit berigt onvoorwaardelijk geloof zou verdienen. Wanneer men zich herinnert hoe digt sommige kandidaten reeds aan den griekschen troon genaderd waren zonder nogtans dien te beklimmen, dan meenen wij moeijelijk te kunnen gelooven aan een nieuwen helleenschen koning, alvorens deze te Athene geland en aldaar ingehuldigd zal wezen.

Sedert een paar dagen worden de italiaansche dagbladen te Parijs in beslag genomen, ten gevolge van de min gunstige beschouwingen welke zij omtrent de keizerlijke troonrede bevatten. Geen zweem van dankbaarheid of welwillendheid schijnt de dagbladpers van het nieuw koningrijk meer te bezielen, hetgeen de woelingen der mazzinistische partij in den laatsten tijd na het vertrek van Gariblaldi naar zijn eenzaam eiland zeer begunstigt, vooral daar het tegenwoordig ministerie niet bijzonder schijnt te kunnen roemen op de sympathie der bevolking.

L'indépendance belge bevat een stuk over het regt der inwoners van Rome om van regering te veranderen, afkomstig, volgens onderteekening, van Gustave Hagen te 's Gravenhage. De schrijver herinnert daarin het gedeelte eener depeche van den franschen gezant te Turijn aan den minister van buitenlandsche zaken te Parijs, waarin gene verklaart aan den heer Pasolini te hebben doen opmerken dat „zoo al het nieuwere volkenregt het algemeen stemregt toelaat bij het openvallen van een troon, dit niet het geval is bij een op wettige wijze bezetten troon en het monarchaal Europa reden zou hebben om zich te verwonderen dat een monarchaal land gelijk Italië in ernst de onteigening van een vorst zou voorstellen ten algemeenen nutte." De schrijver betoogt te dien opzigte dat het hier slechts de kwestie is om te weten of het volkenregt niet ook de bevoegdheid aan de natiën toekent om een troon „te doen openvallen," waarvan de bezitter hun onaangenaam is. Wanneer het modern volkenregt zelfs Rusland verpligt om de wettigheid van „une revolution faite" te erkennen, verbiedt dit tevens ook aan de fransche regering om buiten Frankrijk zelven eene revolutie te beletten „qui veut se faire."

De konklusie waartoe de schrijver in dit stuk komt is in anderen vorm de zelfde waartoe de verschillende dagbladen reeds van het begin der bezetting van Rome lang vóór hem gekomen zijn. Het is echter niet ongepast deze nu en dan weder eens in herinnering te brengen. De voorbeelden op de glibberige baan van het volkenregt gekozen zijn echter niet allen juist in bedoeld stuk.

De wonderbaarlijke overwinning van 5000 franschen op 25,000 mexikanen, onder den generaal Ortega, blijft voortdurend zonder officiële bevestiging, terwijl steeds de herkomst van dit berigt voor de waarschijnlijkheid blijft pleiten, ofschoon de verhouding der strijdkrachten, welke bij Puebla tegenover elkander stonden, zekerlijk anders zal geweest zijn.

The times of India berigt dat in Bengalen eene nog onbekende epidemie woedt. De goeverneur had onmiddellijk eene enquête ingesteld omtrent deze vreemde ziekte, welke op sommige plaatsen zoo groot een aantal slagtoffers velde, dat men verpligt was de lijken in de rivieren te werpen daar het verbranden daarvan te veel tijd vereischte.

Amerika.

De amerikaansche pakketboot Europa heeft bijzonderheden aangebragt omtrent den slag bij Murfreesborough. Deze heeft vier dagen geduurd en is even moorddadig geweest als de strijd bij Fredericksburg. Hoewel de gefedereerden meester bleven van het slagveld en de vijand is teruggetrokken, maakt de generaal Braxton-Bragg, opperbevelhebber van het leger der zuidelijken, toch aanspraak eene overwinning te hebben behaald en 4000 krijgsgevangenen gemaakt en 28 stukken geschut veroverd te hebben.

De generaal Rosencransz begroot zijn verlies op 6000 man gesneuvelden en gekwetsten, terwijl het eenigst voordeel door dezen strijd verkregen, zou zijn het innemen van Murfreesborough en de terugtogt des vijands zonder zijn doel te hebben bereikt om de kommunikatie van Rosencransz af te snijden en Nashville te hernemen.

In de gevechten bij Murfreesborough is overigens het bevel van den president Jefferson Davis toegepast omtrent de negers, die in handen der zuidelijken mogten vallen; allen zijn onmiddellijk gefusilleerd.

Omtrent den einduitslag der aanvallen op de liniën der zuidelijken bij Vicksburg, door den generaal Sherman, aan het hoofd van 40,000 man noordelijken, is nog weinig bekend geworden. Men weet alleen dat van beide zijden met groote vermetelheid is gestreden en de slag vijf dagen duurde. Bij een der aanvallen gelukte het aan den generaal Sherman tot aan de vierde linie des vijands door te dringen, alwaar hij echter teruggeslagen werd met een ontzaggelijk verlies aan manschappen en krijgsmateriëel.

— Omtrent het vergaan van den Monitor wordt het volgende gemeld: Op 29 december had dit gepantserd vaartuig het fort Monroe verlaten, gesleept door den steamer The Rhode-Island. De zee was kalm en effen, en het schip liep vijf of zes knoopen. Op den volgenden dag bereikte het kaap Hatteras. Daar de wind echter veranderde en heviger was had de Monitor veel te lijden van de golven, terwijl weldra het vuur van de machine door het zeewater uitgebluscht en het besturen van het vaartuig onmogelijk werd. Het was door de hooge zee voor The Rhode-Island hoogst moeijelijk hulp te verleenen, zoo dat dan ook twee officieren en twaalf matrozen van den Monitor den dood in de golven vonden.

Frankrijk.

In ons voorlaatste nommer vermeldden wij dat La revue nationale eene waarschuwing had ontvangen, wij laten de geïnkrimineerde regelen hier volgen:

„In Engeland, alwaar de katoenkrisis voorzeker een grooter aantal slagtoffers heeft gemaakt dan in Frankrijk, heeft een enkel inschrijver op de lijst ten voordeele dezer slagtoffers, lord Derby, alleen meer gegeven dan alle onze inschrijvers te zamen. Te Manchester is er in twee uren voor eene som van ongeveer drie millioen ingeschreven. Overal werkt het beroep op de weldadigheid van het publiek verbazend. Tot zelfs in het noorden der Vereenigde Staten, hoe ook geteisterd door de rampen van een moorddadigen burgeroorlog, heeft men voor het lijden eener natie, welke men als vijand beschouwt, meer bezorgdheid betoond dan wij voor het ongeluk onzer medeburgers. Zouden wij er reeds toe gekomen zijn om het voorbeeld van het russisch volk in te roepen om daarin troost te vinden en ons in eigen oogen eenigzins op te heffen? In St. Petersburg is onlangs eene inschrijving geopend ten voordeele van de bewoners van Finland, die door een verschrikkelijken hongersnood worden geteisterd; na verloop van drie weken had deze inschrijving, met veel beweging door de officiële, officieuse en half-officieuse dagbladen van St. Petersburg aangekondigd, eene som opgebragt van 338 roebels (1419 fr. 60 c.). Deze uitkomst kan niet aan de natie worden verweten, welke bekend is als eene der meest gastvrije ter wereld. Indien echter de schuld niet ligt aan het volk, wie is dan daarvoor verantwoordelijk?

„Het despotisme kan veel tot stand brengen. Het kan alle levende krachten eener natie in één punt koncentreren, en deze natie tot een schrikbeeld maken voor hare naburen; het kan haar in expeditiën werpen naar verre gewesten; het kan naar willekeur over 's lands gelden beschikken en opgespaarde fondsen verspillen; het kan de pyramiden van Egypte herbouwen, maar wat niet in zijne magt staat is: een enkele daad van vrijwillige belangeloosheid opwekken. Alles wat geweld kan geven bezit het, maar wel moge het zich wachten om ooit een beroep te doen op den goeden wil, op het vrij initiatief der burgers; vooral moge het zich wachten immer te moeten steunen op de vrije gehechtheid dezer burgers! Dan ziet men het best ingerigte despotisme in weinige uren vernietigd, zonder dat er zich onder zoo vele dienaren een enkel getrouw onderdaan voordoet."

Overigens gaat de fransche regering voort met regts en links waarschuwingen uit te deelen. Hebben wij dezer dagen vermeld hoe L' opinion nationale, Le temps — welk dagblad gisteren weder een „communiqué" heeft ontvangen — en Le courrier du dimanche waarschuwingen ontvingen, ook de departementsbladen zijn door dergelijke intimidatie-middelen getroffen en Le phare de la Loire, La gazette du Midi, Le journal de la Côte d'or zijn met vele andere dergelijke onafhankelijke organen der departements-dagbladpers op de lijst der gewaarschuwden verschenen. Door deze strenge maatregelen wordt thans aan de verschillende dagbladen het dilemma gesteld om bij het naderen der verkiezingen òf zeer veel voorzigtigheid in acht te nemen òf door de regering te worden opgeheven, hetgeen thans ieder oogenblik aan Le courrier du dimanche boven het hoofd hangt.

— De Moniteur bevat het volgende:

„ Het berigt der inneming van Puebla door de franschen heeft nog geen officiëel karakter. Daar zij echter van eene zijde afkomstig is niet gunstig gezind aan Frankrijk, is het niet waarschijnlijk dat het berigt ongegrond is."

Italië.

Het ontslag van den minister van marine Ricci is door koning Victor Emmanuel aangenomen. Men verzekert dat zijne plaats in het kabinet Farini, na de weigering van den heer Dauvare, zal worden ingenomen door den schout bij nacht Longo, sekretaris-generaal van het departement van marine. Deze is siciliaan van geboorte en zeer geacht wegens zijne talenten en opregtheid van gevoelens, hoewel hij minder de sympathie geniet van de uiterste linkerzijde, ten gevolge van zijne langdurige getrouwheid aan de bourbonsche partij; hij immers was van alle napelsche marine-officieren de allerlaatste die de reddelooze partij van Frans II verliet.

— Het schijnt dat het plan van den heer Ricciardi om voorloopig Napels tot hoofdstad van Italië te verklaren het onderwerp zal uitmaken van belangrijke debatten in de parlements zittingen. Het aantal voorstanders van dezen veel omvattenden maatregel is reeds vrij groot.

HANDELSBERIGTEN.

Graanmarkten enz.

AMSTERDAM 23 januarij. Tarwe en gerst onveranderd. Raapolie op zes weken f 52¾. Lijnolie op zes weken f 43.

DORDRECHT 22 januarij. Tarwe en rogge bleven prijshoudend; zomergerst 10 cent lager, daarentegen waren haver en bruineboonen 10 en witteboonen 50 cent hooger.

OOSTBURG 21 januarij. De aanvoer van granen was heden groot en er bestond weinig vraag, zoo dat veel, en vooral van mindere kwaliteit, onverkocht is gebleven. De beste tarwe en gerst werd iets duurder betaald, doch overigens was alles lager. Er is besteed voor tarwe f 9, f 9,25, f 9,50. Rogge f 6 a f 6,50. Wintergerst f 5, f 5,25, f 5,50, enkele f 5,70. Zomer dito f 4,70 a f 5,10 naar deugd. Haver f 2,35 a f 3 en f 3,25, meest echter daarboven gehouden. Paardenboonen f 5,50, f 5,75, f 6. Erwten van f 6 tot f 7 naar deugd en zaden niet aan.

MIDDELBURG 22 januarij. De aanvoer van heden was hoogst onbeduidend, daar door het stormweder dat wij gehad hebben en een harden wind die nog waait er geene onzer gewone wekelijksche marktschuiten aan waren, en uit Walcheren werd er ook veel minder geveild dan men gewacht had. Houders van tarwe waren algemeen hooger gestemd, zoo dat men de beste tarwe aan vorigen weekprijs niet kon koopen; de benoodigden in de konsumtie hebben 10 a 15 cent per

mud hooger betaald. Rogge bij kleinen handel zonder prijsverandering. Puike wintergerst hield prijs, afwijkende en mindere dito was niet te verkoopen; zomergerst bleef flaauw prijshoudend. Walchersche witteboonen werden veelal te hoog gehouden, daarin ging weinig om; bruineboonen prijshoudend. Erwten zeer weinig ter veil en hoogst genoteerde prijs van vorige week is daarvoor betaald, en moeijelijk te koopen. Paardenboonen zonder prijsverandering bij onbeduidenden handel. Koolzaad niet getoond.

Raapolie f 53. Patentolie f 55. Lijnolie f 46½. per vat op 6 weken, op kontant f 1 lager. Harde lijnkoeken f — 104 st.

GEMIDDELDE MARKTPRIJZEN.

Middelprijzen van bakbare tarwe f 9,20 en rogge f 7,20. Aardappelen f 1,50 a f 1,60 per ned. mud. Versche boter f —,95 a f 1,05 per ned. pond.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 23 januarij.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½	pct.	64⅜
	dito Nationale dito	3	„	—
	dito dito dito	4	„	99⅞
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	140
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	102¼
	Certifik. Hope & co.	4	„	77
	dito dito 1855, 6de serie.	5	„	92⅛
	dito	6	„	55⅝
	Aand. spoorweg			204
	Leening 1860	4½	„	92¼
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	79¾
Spanje.	Obligatien	2	„	46¼
	dito binnenlandsch	3	„	50¼
	Certifik. coupons bewijzen			—
	Krediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	61
	dito amsterdamsche	5	„	80
	dito nationale	5	„	66⅛
	dito 1847/1852	2½	„	—
	Bank aktien	3	„	828
België.	Certifikaten bij Rothschild	2½	„	—
Portugal.	Obligatien	3	„	46⅝
	dito nieuwe	3	„	45¾
Grenada.	dito			—
Venezuela.	dito	2½	„	23 3/16
Illinois.	dito	7	„	80⅛
Mexiko.	dito	3	„	31¼

Londen 22 januarij. ten 12 ure. Consols 92⅝.
Weenen 19 jan. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 76,—.
Parijs 22 jan. (slotpr.) 4½ pct. compt. —,— 3 pct. 70,05.

WELDADIGHEID.

Arnemuiden, den 23 Januarij 1863.

Met blijdschap berigt het Armbestuur de ontvangst eener gift van A. P. groot f 5, den 19 dezer, ten behoeve onzer armen bij den heer P. M. DE LIGNY bezorgd; waarvoor den milden gever of geefster door deze de innigste dank wordt betuigd.

Namens het Diakonie-armbestuur,
H. C. DE SMIDT, pres.
J. JOOSSE, adm.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van een' ZOON M. C. C. R. SNIJDERS — MARTINET.

Middelburg, 22 Januarij 1863.

Heden overleed, tot onze groote droefheid, ons geliefd Kindje JOHANNES MARINIS, ruim 7 maanden oud.

Middelburg, den 21 Januarij 1863.
A. VAN DE POLL.
I. M. VAN DE POLL, geb. VAN DER HARST.

Algemeene kennisgeving.

Heden overleed, in den *ouderdom van vijf-en-tachtig* jaren, onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder, Mejufvrouw M. E. DE GESTER, Wed. den Heer J. C. VERMEULE.

Middelburg, 22 Januarij 1863.
J. BOURDREZ.
H. P. BOURDREZ, geb. VERMEULE.
J. C. VERMEULE.

Voor de menigvuldige blijken van deelneming, ontvangen bij het overlijden mijner geliefde Dochter wijlen Vrouwe C. J. M. VAN DEN BROECKE — HENNEQUIN, betuig ik bij deze mijn hartelijken dank.

Sluis, den 21 Januarij 1863.
C. J. HENNEQUIN — VERMERE.

Voor de menigvuldige blijken van belangstelling bij het overlijden van onzen geliefden Vader en Behuwdvader, Jonkheer Mr. DIEDERICK GREGORIUS VAN TEYLINGEN, betuigen wij onzen hartelijken dank.

Uit aller naam,
Jhr. L. J. VAN TEYLINGEN.

De GEMEENTE-ONTVANGER van Middelburg waarschuwt een iegelijk, ter voorkoming van kosten, om zijne verschuldigde termijnen in den **Hoofdelijken Omslag** over 1862 onverwijld ten zijnen Kantore te voldoen.

STRANDVONDERIJ.

De Burgemeester van Neuzen roept bij dezen op, de regthebbenden op een voor de Haven dier Gemeente gevischt ANKER, ter zwaarte van 195 Ponden, ongemerkt, lang ongeveer 2 El, met een Staf ter lengte van 1,50 El en 1,30 El ruimte tusschen de Bladen.

Neuzen, den 18 Januarij 1863.

De Burgemeester voornoemd,
J. P. DRONKERS.

In de Gemeente Kadzand zijn de navolgende Strandgoederen aangespoeld en geborgen: een Eiken Balk, lang 5,50 El, zwaar 40 en 40 duim; een Zaadhout, lang 9,50 El, breed 25, dik 14 duim; acht Eiken Gordingen van onderscheidene lengte en zwaarte; twee Gebindten, lang 6 Ellen, zwaar 27 en 22 duim; twee Greinen Balken, lang 5 Ellen, zwaar 29 en 16 duim; 13 Eiken Zeepalen, gemiddeld lang 3 Ellen. Alles ongemerkt.

En in de Gemeente Retranchement opgevischt en geborgen de navolgende Goederen: een eind Mast en eene Ra, beide lang 12 Ellen, een Giek lang 7 Ellen, een Ketting lang 18 Ellen en twee stukken Zeil. Alles ongemerkt.

Regthebbenden op die Goederen vervoegen zich bij den ondergeteekende, Burgemeester

H. S. DE SMIDT.

VOLKS-VOORLEZING

VAN WEGE HET
DEPARTEMENT MIDDELBURG DER MAATSCHAPPIJ
TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN,

op Zaturdag 24 Januarij 1863, des avonds ten 7 ure.

De Secretaris,
NAGTGLAS.

De Heeren Leden worden herinnerd aan de bepaling, dat Kinderen beneden de 13 jaren niet worden toegelaten.

Aan Belangstellenden wordt kennis gegeven dat van heden af tot 31 Januarij a. s. twee **Adressen**, een aan den Eerw. Kerkeraad en een aan het Collegie van HH. Kerkvoogden, het verzoek van Leden der Gemeente inhoudende om aan Ds. NONHEBEL de Nieuwe Kerk af te staan, tot het houden van **Bedestonden voor de Zending**, van des avonds 7—10 ure, ter teekening zullen liggen ten Huize van den Boekh. K. VAN DER GIJP.

BEGRAFENIS-MAATSCHAPPIJ: UIT VOORZORG,

ONDER TOEZIGT VAN DE HEEREN
Mr. W. C. BORSIUS, Advocaat, en P. REKKER, Procureur.

Al de Leden der gemelde Maatschappij worden uitgenoodigd tot het bijwonen der **Algemeene Vergadering**, te houden op Maandag 26 Januarij 1863, des avonds ten half acht ure, in het KLEIN SCHUTTERSHOF alhier, wanneer de Rekening over het afgeloopen jaar gedaan, en de gelegenheid zal worden gegeven om voorstellen te doen die, in het belang der Inrigting zijnde, dadelijk ter overweging en zoo doenlijk ter beslissing voorgesteld zullen worden.

Middelburg, 23 Januarij 1863.

DE WAARDT FELTEN, Directeur.

De COMMISSIE voor de Stedelijke Gasfabriek te Vlissingen maakt bekend dat, van af 2 Februarij aanstaande, geene meerdere hoeveelheid **COKES** aan de Fabriek zal afgeleverd worden dan van **veertig** Mud.

De Commissie voornoemd,
Vlissingen, 19 Januarij 1863.
H. P. WINKELMAN, Voorz.
W. DE KRUYFF, Secretaris.

GROOTE VERKOOPING

van twee honderd Kavels MASTENHOUT, zeer geschikt voor Dijkwerken, **Bakkers MUTSAARD** en meer, op Donderdag 29 Januarij 1863, om tien ure voormiddag, door den Notaris NOUHUYS, op de Goederen van den Advokaat MERTENS te **Ossendrecht**, nabij den Straatweg en de Schelde.

OPENBARE VERKOOPING.

Op Vrijdag den 6 Februarij 1863, des namiddags ten 2 ure, zal men in het Logement DE PATRIJS, te **Colijnsplaat**, ten overstaan van den aldaar residerenden Notaris L. VAN DER MOER, bij publieke veiling te koop aanbieden

EENE KAPITALE

HOFSTEDE,

met daarbij behoorende UITMUNTENDE

BOUW- EN WEILANDEN,

in den Polder Oud-Noord-Beveland, Gemeente Cats, te zamen groot **53** Bunders, **96** Roeden, **10** Ellen. Zullende eerst in Perceelen, die bij Aanplakbiljeten, met opgave van Lasten enz., zijn omschreven, eindelijk in *massa worden geveild.* — Zijnde alles (op geringe uitzondering na) terstond bij de betaling der Koopppenningen enz. te aanvaarden.

Gegadigden, welke eene aanwijzing der Perceelen in loco verlangen, kunnen zich tot dat einde vervoegen bij den tegenwoordigen Bewoner van gemelde Hofstede, P. WILDEROM.

Nadere inlichtingen, zoo omtrent de Goederen, de Voorwaarden der Veiling en Verkooping als anderzins, zijn (op franco aanvrage) te bekomen zoo wel bij den Heer J. VAN LEEUWEN, te Colijnsplaat, als ten Kantore van den genoemden Notaris, alwaar ook de bewijzen van eigendom met de Kadastrale Kaart en die van de Bezaaijing der Perceelen, van nu af ter visie liggen.

250ste STAATS-LOTERIJ.

Aan het Kantoor van den gekwalificeerden Collecteur te Middelburg zijn voor bovenstaande Loterij **LOTEN** te bekomen, volgens Prijs-courant.

De trekking begint den 2 Februarij aanstaande.

TE KOOP aan DE GAS-FABRIEK, diverse regt opgaande **Eiken-, Beuken-, Olmen- en Kastanje-BOOMEN**, benevens eene aanzienlijke partij **HAKHOUT.** — *Te* bezigtigen tot den 29 Januarij 1863, des voormiddags van 10 — 12 ure.

UIT DE HAND TE KOOP **twee PAARDEN,** *(keur van acht), van vijf tot dertien jaar oud,* bij

I. GESCHIERE, te Serooskerke.

Newcastle SCHAAL- en MAATKOLEN in LOSSING voor JOHs. VAN DER LEYÉ, *firma* BEHEIJDT & Co.

NIEUWE **LANDORIUM** of **ZOUTEVISCH,** bij

PLUGGE, Kortendelft.

Nieuwe HAMMEN, gerookt Vleesch, Saucises de Boulogne en **Metworst,** bij

J. P. PONSE, Lange Gortstraat.

De gerenommeerde C. BECKER'S BALANSEN EN BASCULES worden uitsluitend vervaardigd en zijn te bekomen in de Fabriek van Wis- en Natuurkundige Instrumenten van BECKER & BUDDINGH, Arnhem, en zijn o. a. mede verkrijgbaar bij den Heer ANT. VAN DEN BROECKE, te Middelburg.

Eene **Burger Dochter** van onbesproken gedrag P. G., goed kunnende werken en met Pot en Wasch omgaan, wenscht met Mei in Middelburg of omstreken eene **Dienst** *te* vinden, hetzij als Werkmeid of Meid alleen. Adres, met franco Brieven onder lett. D., bij den Uitgever van het Algem. Nieuws- en Advertentieblad voor Zeeuwsch Vlaanderen, te **Neuzen.**

In Vlissingen tegen Februarij eene **Keukenmeid** benoodigd, die tevens Wasschen en Huiswerk kan verrigten. Adres in Persoon bij de GEBRs. MILBORN, Vlasm.

Met Mei eerstkomende eene **Keukenmeid** benoodigd bij Mevrouw VAN DER BILT te Kapelle (Zuidbeveland).

Tegen Mei een **Arbeider** benoodigd, het Paardenwerk verstaande, bij G. GESCHIERE Pz.

Bij **FREDERIK MULLER,** Boekhandelaar te AMSTERDAM, is verschenen:

FOKKER, Geschiedenis der Loterijen in de Nederlanden; eene bijdrage van de zeden en gewoonten der Nederlanders in de 15e, 16e en 17e eeuwen. Met Aanteekeningen, Bijlagen, een Loterijkaart van 1496 en eene Plaat naar die van 1620, gr. 8vo. . . . . . *f* 3,25.

L. MÜHLBACH'S

NIEUWSTE ROMAN.

Bij de ERVEN LOOSJES te Haarlem is verschenen:

Maria Theresia en de Pandoeren-overste Franz von der Trenck,

Historische Roman van L. MÜHLBACH, 2 Deelen. Prijs *f* 8,50.

Ook dit werk der beroemde Schrijfster is allerbelangrijkst en maakt in Duitschland grooten opgang. Den bezitters van, Keizer JOZEF II zal het bijzonder welkom zijn.

ZANGVEREENIGING

Tot Oefening en Uitspanning.

SOIRÉE op Maandag 26 Januarij 1863, ten zeven ure, in de Concertzaal.

TEKSTBOEKJES met PROGRAMMA'S zijn, à 5 cts. per stuk, te verkrijgen bij de Boekhandelaars J. C. & W. ALTORFFER en bij GRANDIA op de Groenmarkt.

Namens Commissarissen,
P. D. SPRENGER, Secretaris.

ZONDAG morgen 10 ure zal, van het Kantoor der Omnibusdienst, een Wagen naar **Domburg** afrijden, voor een Gulden de Persoon, om op laag water den Westkapelschen Dijk te kunnen bezigtigen; vertrekt uit Domburg des namiddags ten 4½ ure.

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in Januarij.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
				Zaturdag	24	's morg.	8,30
Zondag	25	's morg.	7 ure.	Dingsdag	27	„	9,30
Woensdag	28	„	7	Donderdag	29	„	10,15
Vrijdag	30	„	8	Zaturdag	31	„	6 ure.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.